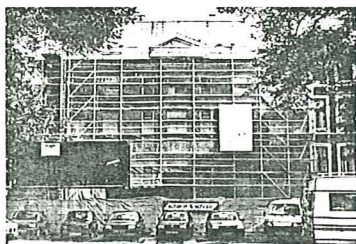

Haags paleis wordt museum

Ingrijpende restauratie voor hout en steen

'Op Prinsjesdag zwaaide de Koningin naar ons en keek alsof ze wilde zeggen: 'Het gaat goed hier', zegt uitvoerder J.M. de Haan van Schakel & Schrale. Verbeelding? Waarschijnlijk niet, want Schakel & Schrale is op het Lange Voorhout in Den Haag bezig met de restauratie van het voormalige paleis van Koningin Emma. De route op Prinsjesdag van het Noordeinde naar het Binnenhof loopt langs dit gebouw en vanaf het dak en het balkon hadden de medewerkers van Schakel & Schrale een mooi uitzicht op de koninklijke stoet.

Het paleis aan het Lange Voorhout was oorspronkelijk een herenhuis, dat in 1845 door prins Hendrik, de derde zoon van koning Willem II, werd gekocht. In 1901 betrok Koningin Emma het paleis. Ze zou er tot haar overlijden in 1934 blijven wonen.

Het voormalige paleis van Koningin Emma heeft een rijke historie.

Vanaf 1953 leerde Nederland dit Haagse paleis kennen als de plek vanwaar op Prinsjesdag de Gouden

Koets vertrok voor de rijtoer door Den Haag naar de Ridderzaal op het Binnenhof. Na hun huwelijk vestigden Prinses Beatrix en Prins Claus hun secretariaten in paleis Lange Voorhout. Ook nadat Beatrix de troon had bestegen, was paleis Lange Voorhout nog een aantal jaren haar 'kantoor'. Pas in 1984 na de ingebruikname van het gerestaureerde paleis Noordeinde, kwam hieraan een einde. In januari 1990 kreeg het paleis een nieuwe bestemming: het werd door Prinses Juliana verkocht aan de Gemeente Den Haag, die in het gebouw een dependance van het Haags Gemeentemuseum zal vestigen.

Restauratie

Voor de ombouw van het paleis tot museum moest er echter nog wel het een en ander gebeuren. 'Zo startte in 1990 een projectgroep onder leiding van de afdeling Management Bijzondere Projecten van de Dienst Stadsbeheer', vertelt ir H.F. Ambachtsheer, die namens de

Gemeentelijke afdeling Monumentenzorg in de projectgroep zitting heeft. 'Wij willen van het paleis een museum maken voor wisselende exposities met verschillende uitingen van kunst, zonder het speciale karakter van het paleis aan te tasten. Dat vergt een speciale aanpak'.

'Het is een gevecht tussen het behoud van het paleis als monument en de functie van museum', neemt architect ir Y. Braaksma van Braaksma & Roos het gesprek over. 'Als architect moet je durven ingrijpen. Zo zijn er vroeger dingen aan het gebouw toegevoegd die nu niet meer functioneel zijn. Ook nu moet je zoeken naar de leefbaarheid van het gebouw. Om dat te bereiken is een degelijk onderzoek vereist. De begane grond en de eerste verdieping zijn bijvoorbeeld goed geschikt om van zaal naar zaal te lopen. Voor de andere drie verdiepingen is dit moeilijker. Voorlopig krijgen dan ook maar twee verdiepingen een functie. Ambachtsheer: 'We zaten echter met een tijdmiet omdat het Gemeentemuseum in januari 1992 wil beginnen met het inrichten van de ruimte'. Vlak voor de bouwvakantie kreeg Schakel & Schrale de opdracht de restauratiewerkzaamheden uit te voeren.

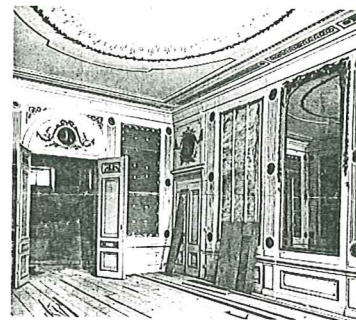
Korte bouwtijd

'Omdat het gebouw al in december moet worden opgeleverd, hadden we een korte voorbereiding en een korte bouwtijd', vertelt projectleider H. de Bakker van Schakel & Schrale. 'Dat betekent dat we hier een gedetailleerd draaiboek en een strakke organisatie nodig hebben. Gelukkig kunnen wij beschikken

over goede vakmensen, al wordt het steeds moeilijker om ze te vinden. Op dit moment werken er dertig medewerkers aan de restauratie, waarvan zeventien van Schakel & Schrale.

We zijn begonnen met het gebouw direct in de steigers te zetten. Daarna hebben we in samenwerking met Braaksma & Roos een opname gemaakt van de toestand van de gevels en daken. Vervolgens hebben we een uitvoeringsplan opgesteld. Ook nu is er dagelijks zeer intensief overleg. Het is duidelijk een restauratie waarvoor veel ervaring vereist is. Echt werk voor Schakel & Schrale. Momenteel restaureren we de begane grond en de eerste verdieping. Vervolgens doen wij van het hele gebouw het casco, dat betekent rondom metselwerk en her-

In de 'Rose Salon' komen straks schilderijen te hangen.

stelwerkzaamheden aan daken, kozijnen en glas. De wanden, voorzien van wandbespanningen zijn verwijderd en teruggegeven aan het Koninklijke Huis. Op de plaats van de bespanning komt nu een plaatma-

teriaal om straks schilderijen tegen te hangen. Ook dienen er leidingkanalen te worden aangelegd voor de installaties die in het nieuwe museum nodig zijn. Dat is secuur werk, omdat ze onzichtbaar moeten worden weggewerkt achter de monumentale schouwen en plafonds. De fraaie houten panelen worden hiervoor gedemonteerd en herplaatst'.

Toveren

Naast het inbrengen van de benodigde installaties voor energie, alarm en klimaatbeheersing vormen het achterstallig onderhoud en het schilderwerk nog voor de nodige hoofdbreken. 'Ook het schilderwerk in dit gebouw vraagt bijzonder vakmanschap', vertelt De Bakker. 'Hiervoor hebben we Lolle Schakel aangetrokken. Hij is de zoon van de grondlegger van Schakel & Schrale. Wat hij en zijn medewerkers doen is puur toveren: vurehout wordt eikehout en hout wordt marmer na een behandeling met hun verfkwest'.

'Dit gebouw heeft een rijke historie. En daarom maak je wel eens gekke dingen mee', vertelt uitvoerder De Haan. 'In de eerste week hadden we nog geen hekken om het gebouw staan. Toen liepen er constant toeristen binnen. Eén man moest zelfs per se op het balkon staan vanwaar de Koningin altijd het volk toezwaaide. Dát wilde hij ook weleens meemaken'.